

Halina Szewczyk z d. Melzacka ps. Halinka, Olga

Halina Szewczyk z d. Melzacka ps. Halinka, Olga (1918–2021), łączniczka i kurierka Komendy Okręgu Pomorskiego Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej; łączniczka Delegatury Sił Zbrojnych – Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”

Urodziła się 8 VIII 1918 r. w Kijowie. Była córką urzędnika Ubezpieczalni Społecznej we Włocławku Henryka i Kazimiery z d. Żebrowska. Przed drugą wojną światową mieszkała z rodzicami we Włocławku i w 1938 r. ukończyła Gimnazjum im. Marii Konopnickiej. Później wyjechała do Warszawy i podjęła pracę w Wytwórni Amunicji nr 1 w Forcie Bema, gdzie po trzymiesięcznym stażu została sekretarką w dziale analitycznym prochu. Po wybuchu wojny wraz z kilkoma pracownikami wytwórni opuściła Warszawę i dotarła do Tarnopola, później Lwowa i Lublina, gdzie została wraz z grupą zatrzymana przez żołnierzy sowieckich, którzy podejrzewali ich o szpiegostwo. Po odzyskaniu wolności na krótko powróciła do Warszawy, a następnie wyjechała do Włocławka.

Podjęła tam pracę w dawnym ogrodnictwie Antoniego Latosa, które zostało przejęte przez niemieckiego zarządcę. Od 1940 r. do zakończenia wojny była ekspedientką w sklepie ze sprzętem radiowym i elektrycznym. Do ZWZ została zaprzysiężona przez Józefa Chylińskiego w mieszkaniu Waclawa Guzowskiego ps. Smuga we Włocławku już w marcu 1940 r. J. Chyliński ps. Wicher, szef sztabu Komendy Okręgu Pomorskiego ZWZ, organizował wówczas struktury konspiracyjne na terenie Pomorza, wcielonego do Rzeszy jako Okręg Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie. Melzacka przyjęła pseudonim „Halinka” i pełniła funkcję łączniczki i kurierki Józefa Olszewskiego ps. Andrzej, ówczesnego komendanta Inspektoratu ZWZ-AK Włocławek, J. Chylińskiego i innych oficerów Komendy Okręgu Pomorskiego: Józefa Grussa ps. Stanisław, szefa wywiadu Okręgu, Gustawa Olszewskiego ps. Willi, szefa łączności. Była też zaangażowana w organizowanie pomocy dla ukrywających się, dla rodzin więzionych i aresztowanych. Do pomocy zaangażowała Polki, pracujące w niemieckich sklepach, które nielegalnie zdobywały m.in. kartki żywnościowe i ciepłą odzież. Ważną formą jej działalności było prowadzenie nasłuchu radia BBC. Początkowo słuchała radia w warszta-

cie naprawy radioodbiorników na zapleczu sklepu, później w sklepie, gdzie na odbiór czekały naprawione odbiorniki. Uzyskane wiadomości przekazywała przełożonym.

Po rozwiązaniu w styczniu 1945 r. AK H. Melzacka jako „Olga” kontynuowała działalność niepodległościową w strukturach DSZ, a następnie w Zrzeszeniu „WiN”. Mieszkała wówczas w Bydgoszczy u żony Józefa Grussa, zastępcy komendanta Okręgu Pomorskiego DSZ z siedzibą w Bydgoszczy, a następnie prezesa Zrzeszenia „WiN” na Pomorze. Jesienią 1945 r., na rozkaz przełożonych, ujawniła swoją działalność konspiracyjną przed komisją likwidacyjną w Sopocie. Mimo ujawnienia, była zagrożona aresztowaniem, wyjechała więc do Warszawy, gdzie ukrywała się ponad trzy lata. W 1946 r. wyszła za mąż.

Do Włocławka powróciła w 1949 r. Do czasu ponownego wyjazdu w 1959 r. do Warszawy pracowała we Włocławku m.in. w Zjednoczeniu Budownictwa Miejskiego. W październiku 1981 r. przeszła na emeryturę, a ostatnim miejscem jej pracy był ośrodek Badawczo-Rozwojowy Samochodów Osobowych w Fabryce Samochodów Osobowych na Żeraniu, gdzie kierowała działem importu części do samochodów rajdowych.

Była wieloletnią przewodniczącą Komisji Historii Kobiet w Walce o Niepodległość Polski przy Polskim Towarzystwie Historycznym. Jest współautorką cennej publikacji pt. *Słownik uczestniczek walki o niepodległość Polski 1939–1945*. Aktywnie działała w Światowym Związku Żołnierzy AK. Współpracowała z Fundacją gen. E. Zawackiej i samą prof. Elżbietą Zawacką, która bardzo ceniła zaangażowanie H. Melzackiej w gromadzenie materiałów na temat konspiracji pomorskiej, a także za dokonanie szeregu sprostowań i uzupełnień odnoszących się do działalności konspiracyjnej na Pomorzu.

Kapitan Halina Szewczyk zmarła 8 X 2021 r. w Warszawie.

Została odznaczona i uhonorowana m.in. Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Medalem Wojska (czterokrotnie), Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i odznaką „Weteran Walk o Niepodległość Ojczyzny”.

Elżbieta Skerska
Fundacja General Elżbiety Zawackiej
e-mail: es@zawacka.pl

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!